

FANØ PFAS-GIFTSTOFFER

Professor om PFAS i drikkevand: - Fanø er ikke unik, flere vil få tilsvarende problemer

Professor Philippe Grandjean frygter, at mange andre kommuner udover Fanø er ramt af PFAS i drikkevandet.

Af Helle Eriksen

12. jul 2022, kl. 17:34

Artiklen er mere end 30 dage gammel

LÆS ARTIKLEN OP

Problemet med PFAS i drikkevandet er ikke kun et fænomen på Fanø. Mange kommuner har formentligt tilsvarende og endnu større udfordringer, lyder det fra professor.

I weekenden kom det frem, at samtlige drikkevandsboringer på Fanø indeholdt de giftige fluorstoffer PFAS i en mængde over grænseværdien.

Men der er ingen grund til at tro, at problemet kun begrænser sig til øen i Vesterhavet, mener Philippe Grandjean, der er professor i miljømedicin ved Syddansk Universitet.

- Fanø er ikke unik. Vi ved, at mange andre kommuner som Dragør og Høje-Taastrup også har fundet høje indhold af PFAS i grundvandet, og det er kun et spørgsmål om tid, før der kommer resultater fra andre kommuner med tilsvarende og måske endda større problemer, lyder det fra professoren, der i mange år har forsket i fluorstoffer.

”

Det er ikke op til Fanøs borgmester eller den enkelte kommune i det hele taget at finde en løsning. Det her kræver en national strategi

Philippe Grandjean, professor i miljømedicin, Syddansk Universitet

PFAS er en samlet betegnelse for stofferne, der blandt andet er blevet brugt i brandskum og imprægnering, og som fortsat bliver brugt i tandtråd, kosmetik og guitarstreng.

Kræft og nedsat immunforsvar

De giftige stoffer kom for alvor på danskernes læber i foråret 2021, hvor der blev gjort massive fund af et af understofferne - PFOS - i Korsør. Her havde køer græsset i et område, hvor spilledevand fra en nærtliggende brandskole lå.

På skolen blev der i årevis brugt brandskum med PFOS, og i kødet fra køerne blev der fundet mængder 1000 gange større, end hvad man hidtil havde fundet i fødevarer.

PFAS-grænseværdi

- I 2021 besluttede Miljøstyrelsen at sænke grænseværdien markant for indholdet af fire bestemte PFAS-stoffer i drikkevandet fra 100 nanogram per liter til 2 nanogram per liter.
- Det skete efter anbefaling fra det Europæiske Fødevareragentur (EFSA).
- Grænseværdien er baseret på effekter på immunsystemet hos 1-årige børn.

118 personer, som har spist kød fra området gennem flere år, følges nu lægefagligt, fordi de har forhøjede værdier af PFOS i kroppen. Stofferne er mistænkt for at medføre en række kroniske sygdomme og måske kræft. Philippe Grandjean har specielt forsket i, hvordan PFAS påvirker immunforsvaret hos børn, og resultatet var opsigtsvækkende.

- Vi var overraskede. Vi undersøgte, hvordan de almindelige børnevacciner virkede på børnene, og jo mere PFAS de havde i kroppen, desto dårligere reagerede de på vaccinerne, fortæller Grandjean, der opfordrer til handling.

Læs også

Flaskevand rives væk på Fanø efter PFAS-fund

- Det bør ikke være op til Fanøs borgmester eller den enkelte kommune i det hele taget at finde en løsning. Det her kræver en national strategi, siger Grandjean.

- Man er åbenbart i gang med at kortlægge omfanget, og det synes jeg, man må vente på. Men det kan være, at man skulle se på at ophæve det gamle ideal om, at grundvandet er helligt og ikke må renses, lyder det fra Philippe Grandjean, som henviser til, at man i princippet kan reducere mængden af PFAS med et kulfilter.

Dyrt og ærgerligt at rense vandet

Dermed findes der allerede metoder til at rense vand for PFAS, men løsningerne er dyre. Desuden har det hidtil været et princip i Danmark ikke at rense drikkevandet for meget, fortæller Susan Münster, direktør i Danske Vandværker, som er vandværkernes branche- og interesseorganisation.

- Selvfølgelig skal drikkevandet leve op til myndighedernes krav og regler, men som udgangspunkt skal man undgå at rense drikkevandet. Det er ikke så enkelt at rense, og nogle gange er der nedbrydningsprodukter, der kan være værre end det, man renser for. Vi risikerer også at miste forståelsen for, at vi bor ovenpå vores grundvand og af den årsag kommer til at slække på den generelle grundvandsbeskyttelse, siger Susan Münster.

Læs også

Alt drikkevand på Fanø forurenede med PFAS: - Vi aner ikke, hvor det kommer fra

- Det er i det hele taget en ærgerlig proces at rense. Både fordi det er dyrt, men det siger også noget om, at vores ressourcer af rent grundvand er begrænsede, tilføjer hun.

Hun anerkender, at det nogle steder kan være nødvendigt at rense vandet, hvis ikke der er mulighed for at finde andre borer eller blande vandet med renere vand andre steder fra.

Det kan dog vise sig at være en kortvarig løsning at satse på vand fra andre borer.

- De kan jo også blive forurenede, og derfor ønsker vi, at vi i langt højere grad beskytter vores grundvand. Vi mener, at der bør etableres grundvandsparker, hvor vi populært sagt kan dyrke vores grundvand, siger Susan Münster.

Savner handling

I juni udkom Miljøministeriet med en kortlægning over udfordringerne i det danske grundvand. Her er blandt andet PFAS, pesticider og andre miljøfarlige stoffer nævnt, og nu bør rapporten omsættes til handling, lyder det.

- Der er ikke nogen plan for, hvad der skal gøres ved det. Efter sommerferien vil vi tage fat i de relevante ordførere og ministeriet og huske dem på, at grundvandsbeskyttelsen er et område, der skal prioriteres, siger Susan Münster.

Læs også

Sådan vil borgmester løse PFAS-problem

Konsekvenserne af brugen af PFAS har længe været kendt i eksempelvis USA, og i Sverige er flere vandværker blevet lukket efter fund af fluorstoffer.

- I Danmark skal man først til at finde ud af, hvor stofferne er blevet anvendt. Hvorfor gjorde man ikke det for 10-15 år siden? Siden da er det sivet endnu ned i grundvandet, siger Philippe Grandjean.

På Danske Vandværkers hjemmeside kan du se, hvor der hidtil er fundet PFAS i vand, der indvindes til drikkevand.

TEMA PFAS-GIFTSTOFFER

Kan jeg indånde PFAS-damp og kan det koges væk? Professor giver dig svaret

Vandværk i Horsens under observation efter fund af PFAS i drikkevandet

Disse tre syd- og sønderjyske kommuner har alle haft forhøjede PFAS-niveauer i drikkevandet siden sommer

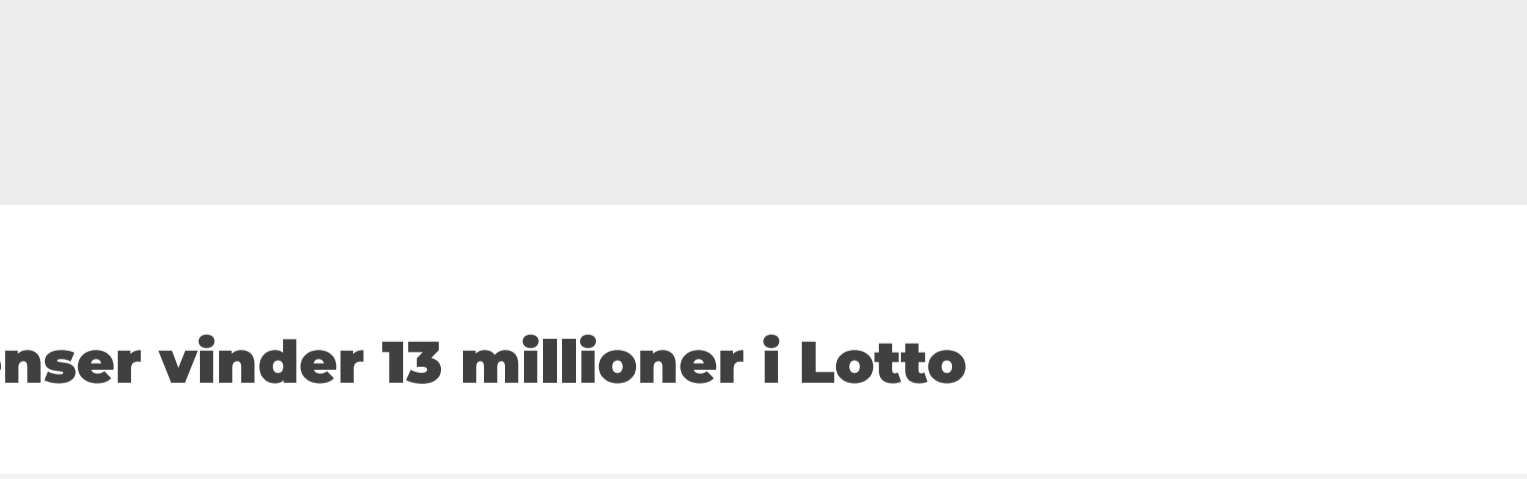
FORSIDEN LIGE NU

SAMFUND
Koldingenser vinder 13 millioner i Lotto

STORKENE 2022
Ukendt person donerer kæmpebeløb til storkene

SAMFUND
Sønderjyde blev lottomillionær: Skal bruge pengene på en stor garage

LIVSSTIL
Kim Brohus nyder særligt Tuk Tuk-fællesskab: Det er afstressende

MEST LÆSTE

SAMFUND
Sønderjyde blev lottomillionær: Skal bruge pengene på en stor garage

112
16-årig sigtet for at påsætte flere brande

SAMFUND
Jette sad med sine nyfødte tvillinger i armene - så kom lægen og fortalte, at der var noget, de ikke havde opdaget

Ansvarlig brug af dine data

Vi bruger cookies til at huske indstillinger og indsamle statistik, så vi kan forbedre din oplevelse af siden. Brugen af cookies sker i samarbejde med vores partnere inden for sociale medier og analyse.

Kun nødvendige cookies

Tillad alle cookies

Nødvendig (15)
Nødvendige cookies hjælper med at gøre en hjemmeside brugbar ved at aktivere grundlæggende funktioner. Hjemmesiden kan ikke fungere ordentligt uden disse cookies.

Præferencer (2)
Præference cookies gør det muligt for en hjemmeside at huske oplysninger, der ændrer den måde hjemmesiden ser ud eller opfører sig på.

Statistik (9)
Statistik cookies hjælper webstedsejere med at forstå, hvordan de besøgende interagerer med hjemmesider ved at indsamle og rapportere oplysninger anonymt.

Brugeroplevelse (18)
Marketing cookies bruges til at spore besøgende på tværs af websites.